

УДК 343.54

Олена Юрїївна НОСОВА,

курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Авдєєв О. О.

ЩОДО ПИТАННЯ АСИМІЛЯЦІЇ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Зміни до Кримінального кодексу є наслідком імплементації положень Стамбульської конвенції. Україна також поставила підпис під нею, але досі не ратифікувала цей документ. На теперішній час положення конвенції, по суті, вже існують в українському законодавстві. Стамбульська конвенція – це скорочена назва. Насправді, це Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Зміст повної назви розкриває – саме захист жінок від домашнього та інших форм насильства(психологічне, фізичне, сексуальне та економічне). Втім, текст внесених змін захищає і чоловіків.

За попередньою редакцією Кримінального кодексу, розрізняли насильство за його формою. Тобто, була природня форма (гетеросексуальний) статевий акт. Мається на увазі коїтус – сполучення чоловічих і жіночих статевих органів, здатне, як правило, викликати вагітність – і це було зґвалтування.

Наразі зґвалтуванням визнається не лише згаданий акт (як вагінальне проникнення в тіло жінки з використанням геніталій чоловіка), а й інші будь-які форми статевого насильства з проникненням (вагінальне, оральне чи анальне) в тіло іншої людини (тобто в отвори тіла людини, біологічно для цього не призначені). Незалежно від того, хто є потерпілим – чоловік чи жінка. Також немає значення, проникнення відбулося статевим органом чи рукою, чи предметом. Інші форми задоволення статевої пристрасті, крім статевому акту у природній формі, складу зґвалтування не утворювали і за наявності для цього підстав кваліфікувалися за ст. 153 Особливої частини КК – «задоволення статевої пристрасті неприродним шляхом». Тепер очевидну помилку прибрали, і злочини об'єднали в один.

Раніше статеві зносини визнавалися зґвалтуванням за умови, що вони поєднуються із застосуванням фізичного насильства, погрозою його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи. Один із трьох вказаних альтернативно способів як складова цілеспрямованої злочинної поведінки і криміноутворювальна ознака слугував основному злочинному діянню (статевим зносином), вчинявся заради останнього. При цьому перелік способів, за наявності хоча б одного з яких природні статеві зносини між особами жіночої і чоловічої статі визнавалися зґвалтуванням, був вичерпним.

Стаття 152 КК, викладена в редакції Закону від 6 грудня 2017 р. № 2227-VIII, як на криміноутворювальну ознаку вказує (за винятком ч. 4 цієї статті) не на конкретний спосіб, а на недобровільність – відсутність вільного волевиявлення потерпілої особи на проникнення в один із трьох її природних отворів.

Поняття добровільної згоди розкривається в примітці ст. 152 КК. Згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин. При цьому очевидним є оцінний характер «супутніх обставин», згаданих у примітці.

У широкому сенсі згода особи на сексуальне проникнення в її тіло не може вважатись добровільною, якщо вона була надана, зокрема, під впливом застосування фізичного насильства, погрози його застосуванням, погрози іншого змісту (наприклад, погрози знищенням чи пошкодженням майна як потерпілої, так й іншої особи, погрози обмеженням прав, свобод чи законних інтересів потерпілої або іншої особи), обману, використання щодо особи її матеріальної чи службової залежності, безпорадного чи уразливого стану

Аналіз вище наведених норм дозволяє зробити висновок про те, що зміни до Кримінального кодексу України потребують подальшого удосконалення кримінально-правової протидії злочинним посяганням на статеvu свободу і статеvu недоторканість, що потребує виробленню науково обґрунтованих рекомендацій, адресованих як законодавцю з метою усунення вад нормативної регламентації відповідальності за вказані злочини, так і правозастосувачу з метою правильного й однакового застосування кримінального закону.

Одержано 15.04.2019

УДК 343.915

Наталія Олегівна РАСТОРГУЄВА,

курсант групи Ф1-206 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Шевчук Т. А.

ОСОБИСТІСТЬ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ЗЛОЧИНЦЯ

Злочинність неповнолітніх на сьогоднішній день є важливою проблемою для усіх держав світової спільноти. Не є виключенням і Україна. Ще ніколи цей вид злочинності не привертав до себе такої уваги, як в останні роки. Було прийнято низку законів, розроблено спеціальні програми з протидії злочинності неповнолітніх, створено мережу державних органів і громадських організацій для належного забезпечення виховання підростаючого покоління, профілактики антисуспільної поведінки частини молодіжного середовища, однак, не зважаючи на всі докладені зусилля, рівень злочинності неповнолітніх, враховуючи латентність, залишається високим. Питома вага неповнолітніх злочинців у загальній чисельності засуджених осіб складає близько 4 %.

Причини такої ситуації ми спробуємо знайти в особистості неповнолітнього злочинця. Проблема особи злочинця являється центральною для кримінології, її розв'язання слугує ключем до розуміння сутності злочинності.

Неповнолітній не стає злочинцем раптово. Така його поведінка формується в силу сукупності причин та умов, що залежать від середовища, в якому розвивається підліток, і які визначають мотивацію окремих злочинів неповнолітніх. Формування особистості неповнолітнього злочинця відбувається в оточенні